

Mynämäki

NOUSIAINEN

Kunnallinen vammaispoliittinen
ohjelma 2026–2030

Sisälllys

1	Kunnallisen vammaispoliittisen ohjelman tausta.....	4
1.1	Tarkoitus ja tavoitteet	4
1.2	Vammaisten henkilöiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien edistäminen kunnallisessa päätöksenteossa	4
1.3	Seuranta ja mittarit	5
2	Käsitteiden määrittely	6
2.1	Vammaisuus	6
2.2	Saavutettavuus.....	6
2.3	Esteettömyys.....	6
2.4	Kohtuullinen mukauttaminen	6
2.5	Kaikille sopiva suunnittelu.....	6
3	Vammaisten henkilöiden osallisuus	7
3.1	Tavoite.....	7
3.2	Toimenpide/toimenpiteet.....	7
3.3	Seuranta ja mittarit	7
4	Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo	8
4.1	Tavoite.....	8
4.2	Toimenpide/toimenpiteet.....	8
4.3	Seuranta ja mittarit	8
5	Tietoisuuden ja tietopohjan lisääminen.....	9
5.1	Tavoite.....	9
5.2	Toimenpide/toimenpiteet.....	9
5.3	Seuranta ja mittarit	9
6	6. Esteettömyys ja saavutettavuus.....	10
6.1	Tavoite.....	10
6.2	Toimenpide/toimenpiteet.....	10
6.3	Seuranta ja mittarit	10
7	Turvallisuus ja vaaratilanteet	11
7.1	Tavoite.....	11
7.2	Toimenpide/toimenpiteet.....	11

7.3	Seuranta ja mittarit	11
8	Koulutus	12
8.1	Tavoite.....	12
8.2	Toimenpide	12
8.3	Seuranta ja mittarit	12
9	Terveys ja kuntoutus	13
9.1	Tavoite.....	13
9.2	Toimenpide/toimenpiteet.....	13
9.3	Seuranta ja mittarit	13
10	Kulttuuri-, virkistys- liikuntatoiminta.....	14
10.1	Tavoite.....	14
10.2	Toimenpide/toimenpiteet.....	14
10.3	Seuranta ja mittarit	14

1 Kunnallisen vammaispoliittisen ohjelman tausta

1.1 Tarkoitus ja tavoitteet

Kunnallisen vammaispoliittisen ohjelman tarkoitus on varmistaa vammaisten henkilöiden oikeuksien toteutuminen kunnassa. Tavoitteena on määritellä ohjelman konkreettiset toimenpiteet kunnan palvelujen ja toimintojen näkökulmasta sekä seurata ohjelman toteutumista säännöllisesti.

Ohjaavia lakeja ja asiakirjoja ovat muun muassa:

-Kuntalaki (410/2015)

-YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista

-Vammaispalvelulaki (675/2023)

-Sosiaalihuoltolaki (1301/2014)

-Terveydenhuoltolaki (1326/2010)

-EU:n Vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva strategia 2021–2030

-Oikeus osallisuuteen ja yhdenvertaisuuteen. YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien yleissopimuksen kansallinen toimintaohjelma 2020–2023 (STM:n julkaisu 2021/2)

1.2 Vammaisten henkilöiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien edistäminen kunnallisessa päätöksenteossa

Kuva. Kunnallisen päätöksenteon prosessi vireilletulosta täytäntöönpanoon.

Vireilletulo: Vammaisneuvosto voi tehdä aloitteita ja esityksiä asioista, jotka koskevat vammaisia henkilöitä.

Valmistelu: Vammaisneuvosto voi osallistua valmisteluvaiheeseen antamalla lausuntoja ja kommentteja suunnitelmista ja esityksistä. He voivat myös olla mukana työryhmissä ja neuvottelukunnissa, jotka valmistelevat päätöksiä.

Päätöksenteko: Vammaisneuvoston edustajat voivat osallistua päätöksentekuelinten kokouksiin, kuten lautakuntien ja valtuustojen kokouksiin ja tuoda esiin vammaisten henkilöiden näkökulmia.

Mynämäen kunnan hallintosäännön mukaan vaikuttamistoimielimillä on oikeus osallistua päätöksentekoon aloitteilla ja lausunnoilla ja niiden edustajille voidaan hallintosäännön määräyksen nojalla antaa puhe- ja läsnäolo-oikeus toimielinten kokouksissa. Kunnanhallitus on kokouksessaan 9.2.2026 § 28 todennut, että lautakunnat voivat tarvittaessa kutsua vaikuttamistoimielinten jäseniä kuultavaksi yksittäisten asioiden käsittelyyn liittyen näiden edustamien väestöryhmien osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi. Kunnanvaltuusto on päättänyt 16.3.2026 § 14, myöntää vammaisneuvoston keskuudestaan valitsemalle edustajalle puhe- ja läsnäolo-oikeuden kunnanvaltuuston julkisissa kokouksissa. Vaikuttajaryhmien edustajilla ei ole puhe- ja läsnäolo-oikeutta valtuuston suljetussa kokouksessa.

Tiedoksianto: Päätöksistä tiedottaminen vammaisneuvostolle ja heidän kautta vammaisille henkilöille on tärkeää, jotta he ovat tietoisia päätöksistä ja niiden vaikutuksista.

Täytäntöönpano: Vammaisneuvosto voi seurata päätösten täytäntöönpanoa ja antaa palautetta siitä, miten päätökset vaikuttavat vammaisten henkilöiden arkeen. He voivat myös ehdottaa parannuksia ja muutoksia tarvittaessa.

1.3 Seuranta ja mittarit

Kunnallisen vammaispoliittisen ohjelman tavoitteiden toteutumista raportoidaan osana vuosittaista toimintaraporttia sekä hyvinvointisuunnitelman vuosiraportointia.

2 Käsitteiden määrittely

2.1 Vammaisuus

YK:n vammaissopimus määrittelee vammaisuuden seuraavasti: "Vammaisiin henkilöihin kuuluvat ne, joilla on sellainen pitkäaikainen ruumiillinen, henkinen, älyllinen tai aisteihin liittyvä vamma, joka vuorovaikutuksessa erilaisten esteiden kanssa voi estää heidän täysimääräisen ja tehokkaan osallistumisensa yhteiskuntaan yhdenvertaisesti muiden kanssa."

2.2 Saavutettavuus

Saavutettavuudella tarkoitetaan kaikille vaivatta käytettävissä olevia palveluja. Saavutettavuudella viitataan usein digitaalisiin ympäristöihin. Digitaalisten ympäristöjen, kuten verkkosivustojen saavutettavuudessa otetaan huomioon se, että kaikki pystyvät yhtäläisesti käyttämään sivustoja sekä ymmärtämään niiden sisällön.

2.3 Esteettömyys

Esteettömyydellä tarkoitetaan kaikenlaisten ihmisten huomioon ottamista fyysisessä ympäristössä, kuten rakennetun ympäristön suunnittelussa ja toteuttamisessa.

2.4 Kohtuullinen mukauttaminen

Kohtuullisella mukauttamisella tarkoitetaan sellaisia järjestelyjä, joiden avulla vammaisen henkilön on mahdollista käyttää kaikkia ihmisoikeuksia ja perusvapauksia yhdenvertaisesti muiden kanssa.

2.5 Kaikille sopiva suunnittelu

Kaikille sopiva suunnittelu tarkoittaa sitä, että tuotteet, ympäristöt, ohjelmat ja palvelut suunnitellaan siten, että kaikki ihmiset voivat käyttää niitä.

3 Vammaisten henkilöiden osallisuus

3.1 Tavoite

Vammaisten henkilöiden osallisuuden edistäminen.

3.2 Toimenpide/toimenpiteet

Vammaisneuvosto on mukana kunnan toimintojen suunnittelussa, valmistelussa, arvioinnissa ja päätöksenteossa molemmissa kunnissa. Vammaisneuvosto teettää kyselyn kuntien asukkaille vähintään kahden vuoden välein ja osallistuu aktiivisesti tapahtumiin.

Lisätään tietoa vammaisille henkilöille tarkoitetuista palveluista kunnan verkkosivuille. Edistetään kunnan palvelujen esteettömyyttä ja saavutettavuutta.

3.3 Seuranta ja mittarit

Vammaisneuvoston läsnä- ja puheoikeus laajasti kuntien toimielimissä **kohdan 1.2 mukaisesti**. Toteutetut kyselyt ja tulosten hyödyntäminen vammaisneuvoston toiminnan kehittämisessä sekä tiedottaminen edelleen tarvittaville tahoille mahdollisten muiden toimenpiteiden toteuttamista varten. Annettujen lausuntojen määrä, tapahtumiin osallistuminen. Tietojen löytyminen selkeästi kunnan verkkosivuilta.

4 Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

4.1 Tavoite

Varmistaa kaikille yhdenvertaiset ja tasa-arvoiset palvelut kunnassa.

4.2 Toimenpide/toimenpiteet

Seurataan **Vammaisneuvosto seuraa** yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumista kaikilla hallinnonaloilla, laaditaan tarvittaessa anomuksia ja/tai aloitteita epäkohtien korjaamiseksi.

4.3 Seuranta ja mittarit

Vammaisneuvoston vuosittaisessa toimintaraportissa kuvataan tehtyjä toimia.

5 Tietoisuuden ja tietopohjan lisääminen

5.1 Tavoite

Lisätään kuntalaisten tietoisuutta ja tietopohjaa kunnan vammaisneuvostosta.

5.2 Toimenpide/toimenpiteet

Lisätään vammaisneuvoston näkyvyyttä edistämällä viestintää muun muassa verkkosivuilla, painetuissa materiaaleissa, sosiaalisen median sivustolla ja erilaisissa tapahtumissa. Tutustutaan eri yksiköihin tarpeen mukaisesti.

5.3 Seuranta ja mittarit

Toteutunut viestintä, tapahtumat ja vierailut.

6 6. Esteettömyys ja saavutettavuus

6.1 Tavoite

Varmistetaan tilojen esteettömyys ja saavutettavuus. ~~Vammaisneuvostolla on puhe- ja läsnäolo-oikeus kuntien teknisissä lautakunnissa.~~

6.2 Toimenpide/toimenpiteet

Vammaisneuvosto seuraa kunnan palveluiden ja toimintojen esteettömyyttä ja saavutettavuutta sekä tarvittaessa laatii aloitteita **ottaa kantaa** epäkohtiin puuttumiseksi. Asiantuntijavierailijoiden hyödyntäminen. Tehdään esteettömyyskäyntejä.

6.3 Seuranta ja mittarit

Toteutunut seuranta ja laaditut aloitteet sekä vastaukset mahdollisiin aloitteisiin. Asiantuntijavierailujen toteutuminen. Tehdyt esteettömyyskäynnit.

7 Turvallisuus ja vaaratilanteet

7.1 Tavoite

Edistetään turvallista elämää kaikille.

7.2 Toimenpide/toimenpiteet

Vammaisneuvoston edustaja on nimettynä kuntien liikenneturvallisuusryhmiin ja toimii ryhmissä aktiivisesti huomioiden vammaisten henkilöiden tarpeet.

7.3 Seuranta ja mittarit

Vammaisneuvoston edustaja on nimettynä kuntien liikenneturvallisuusryhmissä ja toiminut ryhmissä aktiivisesti. Liikenneturvallisuustyöryhmän vuosittaisten kokousten määrät ja jäsenen osallistuminen kokouksiin.

8 Koulutus

8.1 Tavoite

Varmistetaan vammaisten henkilöiden yhdenvertainen oikeus koulutukseen sekä mahdollinen tarvittava tuki, huomioiden kaikki ikäryhmät.

8.2 Toimenpide

Vammaisneuvosto vaikuttaa asioiden suunnitteluun ja päätöksentekoon tuomalla viranhaltijoille ja päättäjille tietoon vammaisten henkilöiden kokemuksia, tarpeita ja tyytyväisyyttä varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen. Asiantuntijavierailujen hyödyntäminen.

8.3 Seuranta ja mittarit

Yhdenvertaisen koulutuksen toteutuminen, tarvittavat tukitoimet järjestetty. Mahdollisten asiantuntijavierailujen toteutuminen.

9 Terveys ja kuntoutus

9.1 Tavoite

Edistetään vammaisten henkilöiden hyvinvointia ja terveyttä.

9.2 Toimenpide/toimenpiteet

Vammaisneuvoston edustajat ovat nimettynä kuntien hyvinvointityöryhmiin ja toimivat ryhmissä aktiivisesti. Vammaisneuvoston edustaja on nimettynä Varhan vammaisneuvostoon ja edustajan tehtävänä on varmistaa kuntien vammaisten henkilöiden äänen kuuluminen ja asioiden edistäminen hyvinvointialueen palveluista.

9.3 Seuranta ja mittarit

Vammaisneuvoston edustajat ~~ovat nimettynä~~ **voidaan nimetä** kunnan hyvinvointityöryhmiin ja hyvinvointialueen vammaisneuvostoon ja toimivat ryhmissä aktiivisesti. Tieto kulkee molempiin suuntiin.

10 Kulttuuri-, virkistys- liikuntatoiminta

10.1 Tavoite

Varmistetaan vammaisten henkilöiden huomioiminen kuntien kulttuuri-, virkistys- ja liikuntatoiminnassa.

10.2 Toimenpide/toimenpiteet

Vammaisneuvosto tekee tiivistä yhteistyötä kunnan kulttuuri-, virkistys- ja vapaa-ajantoimijoiden kanssa, jotta toiminta on kaikille saavutettavaa ja esteetöntä. Lisäksi edistetään vammaisten henkilöiden palveluja. Tarvittaessa laaditaan aloitteita asioiden edistämiseksi.

10.3 Seuranta ja mittarit

Yhteistyön toteutuminen ja mahdolliset laaditut aloitteet.